

PENDİK RAM

EKİM 2022 E-BÜLTEN

Kısa bir aradan sonra yeni bir sayıyı çıkarmanın heyecanıyla merhabalar..

Bir süre ara verdiğimiz e-bülten yayınımıza, çıkarmış olduğumuz e-bültenlerle ilgili siz değerli paydaşlarımızdan gelen olumlu düşüncelerin vermiş olduğu motivasyonla tekrar başlamaktayız.

Mustafa Kemal Atatürk'ün 19 Mayıs 1919'da Samsun'dan başlattığı milli mücadele milletimizin üstün gayretleri sayesinde başarıyla sonuçlanmış ve 29 Ekim 1923 tarihinde Cumhuriyet ilan edilmiştir. Bu vesileyle Cumhuriyetimizin ilanının 99. yılını kutluyorum.

Aladdin KARACAN
Kurum Müdürü

Telefon	0216 482 88 98
E-posta	www.pendikram.meb.k12.tr
Facebook	Pendik Rehberlik ve Araştırma Merkezi
İnstagram/ Twitter	pendikram / PendikRAM
Rehberlik E-posta	pendikram@hotmail.com
Özel Eğitim E-posta	rampendik@gmail.com rampendikegitsel@gmail.com
Adres	Yenişehir Mahallesi, Cumhuriyet Blv. No:32 Pendik /İSTANBUL

E- Bülten Yayın Ekibi

Aladdin KARACAN
Kurum Müdürü

Zeynep BARUT
Müdür Yardımcısı

Hilal ÖZTÜRK
RPD Hiz. Böl. Baş.

Ayşe Sevrâ AKTAŞ
Psikolojik Danışman

Hanife KIZIL
Psikolojik Danışman

Hilal Beyza TURKAY
Psikolojik Danışman

Egemenliğin kayıtsız şartsız millete ait olduğu yönetim biçimi Cumhuriyeti bizlere armağan eden Mustafa Kemal Atatürk: "Tek bir egemenlik var, o da milli egemenliktir. Ülkeyi yine ulusun kendi gücü kurtaracaktır" diyordu. Bizlerin de görevi Cumhuriyeti korumak, kollamak ve yaşatmaktır.

Cumhuriyetimizin 99. yıl dönümü kutlu olsun!

Okul Fobisi Nedir?

Hazırlayan
Ayşegül AKAR
Psikolojik Danışman

Okul fobisi çocuğun yoğun endişe ve kaygı nedeniyle okula gitmek istememe durumudur. Okul saati geldiğinde ağlama, küsme, inatlaşma, saldırganlık, öfke davranışlarının yanı sıra mide bulantısı, kusma, karın ve baş ağrısı gibi davranışlarda bulunabilirler. Bu durum hem aileleri hem de öğretmenleri zorlamakta hem de çocuğun akademik başarısını olumsuz yönde etkilemektedir. Okul fobisinin temelinde daha çok anneden ayrılma korkusu, başarısızlık korkusu ve unutulma korkusu yer almaktadır. Okul fobisinde asıl korkulan şey okul değil evden ve anneden ayrılma korkusudur.

Okul fobisi bireyin okul hayatına başlamasından okul hayatının bitimine kadar her yaşta görülebilir.

Okul fobisinin belirtileri nelerdir?

- Annenin çocuğunun okula başlamasına ilişkin kendi endişesini çocuğa yansıtması.
- Çocuğun okul öncesi dönemde okula hazırlık çalışmalarının yapılmaması ve okul deneyiminin olmaması.
- Çocuğu sürekli uyaran, tembihleyen ve çocuğa bir şey olacakmış gibi sürekli açıklama yapan ebeveyn davranışı.
- Boşanma, anne ya da babanın başka biriyle evlenmesi veya maddi sorunlardan kaynaklanan stresli bir ev yaşamı.
- Yeni bir kardeşin doğumu, taşınma, hastalık, yakın birinin ölümü gibi stres faktörünün olması.
- Evden ve aileden ayrılma korkusu.
- Anne-babanın kendilerine ve çocuklarına bir şey olacağı konusunda yoğun kaygı duyması çocukta da kaygı ve korku yaratır.
- Yetersiz uyku çocukluk çağında bitkinliğin en önemli nedenlerinden biridir. Çok geç yatıp çok erken kalkan çocuklar yeterince dinlenemezler. Sabah yorgunluğu okuldan kaçmaya sebep verebilir
- Okulda başarısızlık.
- Duyarsız, sürekli emir veren bir öğretmen ya da okul personelinin olması.
- Çocuğun sınıf önünde ders anlatma, sesli okuma ve bazı etkinliklerden korkması.

Çocuğun okul fobisini yenmek için nelere dikkat etmeliyiz?

- Çocuğunuzun karın ağrısı, bulantı gibi fiziksel şikâyetleri varsa bununla ilgili sağlık kontrolünü mutlaka yaptırın. Sorunun stresten kaynaklandığına dair siz ve çocuğunuz emin olun.
- Çocuğun korkusunu şımarıklık gibi sebeplere bağlamayın. Olumsuz söz ve davranışlarla çocuğa yaklaşmayın.
- Onu yargılamayın, anlaşıldığını hissettirin, korkusunu yenebileceği konusunda motive edin.
- Korkuları hakkında mutlaka konuşun, onu bu konuda konuşmaya teşvik edin.
- O okulda iken nerede olacağınız, acil durumlarda onunla kimin ilgileneceği, nasıl haberleşeceğiniz gibi konularda ortak eylem planı yapın.

- Okula devamı konusunda ısrarlı olun, bugün çok ağladı diyerek okula göndermemelik yapmayın. Gereğinde okula kadar eşlik edin, sınıfa girerken orada bulunun, ancak ders sırasında kesinlikle içeride bulunmayın.
- Şiddetli korku yaşayan çocuklarda başlangıçta teneffüslerde yanında bulunmayı deneyebilir, sizin okulda bulunduğunuz güvencesini verebilirsiniz. Bu durum bir süre sonra iptal edilmelidir. Yine ilk zamanlar çocuğun okuldan günde birkaç kez evi aramasına izin verilmeli, daha sonra bu da kaldırılmalıdır.
- Yine başlangıçta kısa bir dönem okula devam etmesi karşılığı bazı ödüller sunabilirsiniz.
- Okul fobisini yenmede ebeveyn, sınıf öğretmeni, psikolojik danışman/rehberlik öğretmeni ve okul idaresi iş birliği yapmalı, tutumları ortak ve kararlı olmalıdır.

Basit önlemlerle sorun halledilemiyorsa mutlaka uzman desteği alınmalı, altta yatan psikolojik problem çözülmelidir.

Kaynakça;

- Uluhan, E. F. (2020). Okul Fobisi. Antalya Psikiyatri Psikoterapi/ Danışma Merkezi.
<https://www.antalyapsikiyatri.com/cocuk-sorunlari-psikolog/okul-fobisi>
 Okul Fobisi.(b.t.). 7 Ekim 2022, <https://www.istanbulrehberlikdernegi.com/danismalik/okul-fobisi>

Özel Öğrenme Güçlüğü Üzerine

Hazırlayan
Ferdanur AKCA
Özel Eğitim Öğretmeni

Bu yazımda sizlere özel öğrenme güçlüğü'nün ne olduğundan, alt dallarından ve belirtilerinden bahsedeceğim.

Özel Öğrenme Güçlüğü DSM-5'e göre özel öğrenme güçlüğü "bozukluğun davranış belirtileri ile bağlantılı olan bilişsel düzeyde anormalliklerin temelini oluşturan biyolojik kökene sahip bir nörogelişimsel bozukluktur."

Özel Öğrenme Güçlüğü kendi içinde 3 eğitsel alana ayrılır.

- 1) Disleksi (Okuma bozuklukları ile karakterize)
- 2) Disgrafi (Yazma bozuklukları ile karakterize)
- 3) Diskalkuli (Sayısal bozukluklar ile karakterize)

PEKİ NASIL BELİRTİLERLE KARŞIMIZA ÇIKABİLİR ÖZEL ÖĞRENME GÜÇLÜĞÜ GELİN HEP BİRLİKTE GÖZ ATALIM;

- Okunan metnin anlaşılmasında güçlük çekilmesi
- Yazımla ilgili zorluklar yaşanması
- Sayıları algılama, sayı olguları veya hesaplamaları geliştirme güçlükleri
- Matematiksel akıl yürütme ile ilgili zorluklar
- Hatalı veya yavaş ve zorlanarak okuma, sıklıkla kelimeleri tahmin etme veya kelimeleri seslendirmede güçlükler yaşanması
- Yazılı anlatımda karşılaşılan güçlükler

Yukarıda değindiğimiz belirtilerden en az bir belirtinin 6 ay süreyle devam etmesi de önemli bir koşuldur.

Ana başlıklar halindeki belirtileri daha da özelleştirip örneklere değinelim.

Birden fazla işlem gerektiren problemlerde sorun yaşamaları, görsel ve işitsel algıda yavaşlığın olması, ayna görüntüsü gibi ters yazımlar ,sayfaların yanlış ve düzensiz kullanımı organize etme ,sentez ve analiz etmede güçlükler,...

Tıbbi ve eğitsel tanılama yapılmadan kesin bir yargıya varılmamalıdır.

Birey akademik bir başarısızlık yaşamaya başladığında düzenli olarak gözlem yapılmalı ve desteklemeye yönelik uyarlamalara gidilmelidir. Devam eden belirtiler dahilinde aile ile görüşmeler yapılmalıdır. Sonrasında önce tıbbi daha sonra eğitsel tanılamaya gidilmelidir.

Bu iki tanılama süreçlerinin ardından öğretmen-aile iş birliği ile özel eğitim ile olumlu gelişmeler kaydedilmesi mümkündür.

Örnekler bazı durumları somutlaştırarak daha kolay anlamamıza yardımcı olur. Hadi gelin birlikte vaka çalışmasına göz atalım.

Vaka Çalışması

Thomas, dördüncü sınıfta bazı konularda başarısızdı ve annesi bu başarısızlığın onun düşük okuma becerilerinden kaynaklandığına inanıyordu. Okuma dersinden geçmesine rağmen o genellikle "d" ve "c" alıyordu. Annesi endişelendi ve dördüncü sınıf öğretmeni ile görüştü. Öğretmeni, Thomas'ın düşük seviyeli okuma grubunda olduğunu fakat hala performansının düşük olduğunu belirtti. Aynı zamanda öğretmeni heceleme zorlukları ve el yazısı becerilerinin zayıflığı gibi diğer başka problemlere de dikkat çekti. Sınıfta bir paragraf üzerinde çalıştıklarında, Thomas bu paragrafı yazmakta zorlanıyordu.

Bu problemlere rağmen Thomas matematik dersinde zorluk çekmiyor genellikle yüksek puanlar alıyordu. Annesi bunu anlamakta zorlanıyordu çünkü Thomas'ın her akşam en az bir veya bir buçuk saat çalıştığını görüyordu.

Üstteki sayfada verilen vaka çalışmasındaki öğrencinin okumada yaşadığı güçlük, disleksi şüphesine örnek gösterilebilir.

Belirli uyarlamalar öğrencinin düzeyine göre çalışma örnekleriyle devam etmelerine rağmen okumada yaşanan güçlük için gerekli yönlendirmeler yapıp özel eğitime başlaması gerekiyordu. Matematik dersinde daha iyi puanlar alması ve zorluk çekmemesinden de anlıyoruz ki özel öğrenme güçlüğü bulunan bir bireyde her alanda güçlük yaşayacak diye bir ifade kullanamayız. Birçok alanda da kendini gösterebilir veyahut tek bir alanda da.

Unutmayalım ki erken müdahale her alanda olduğu gibi özel öğrenme güçlüğü alanında da büyük bir öneme sahiptir.

Kaynakça

- William N. BENDER - Learning Disabilities
- Doç. Dr. Macid Ayhan MELEKOĞLU/Prof. Dr. Uğur SAK - Öğrenme Güçlüğü ve Özel Yetenek

ÖZEL ÖĞRENME GÜÇLÜĞÜ HAKKINDA BİLİNMESİ GEREKENLER

HAZIRLAYAN
Hicret KARAYEL
Özel Eğitim Öğretmeni

Öğrenme güçlüğü terimi, ortalama veya ortalama üstü genel yeteneğe ve uygun eğitimsel fırsatlara sahip olmalarına rağmen yeterli ölçüde öğrenemeyen bireyleri tanımlamak için yaygın olarak kullanılmaktadır. Burada uygun eğitimsel fırsatlar ile anlatılmak istenen öğrenme güçlüğü özellikle çeşitli etmenlerden dolayı akademik başarısızlık gösteren çocuklardan ayırmaktadır. Sınıfta etkili öğretimsel düzenlemeler yapıldığı halde kendi gelişim hızında bir ilerleme görülmeyen, ortalama veya ortalama üstü yeteneğe sahip çocuklar öğrenme güçlüğü olabilir. Bu tanımda üstünde durulması gereken kelime kendi gelişim hızıdır. Her öğrencinin müfredat amaçlarına aynı hızda ulaşması beklenilmemelidir. Sınıflarda yapılan öğretimsel düzenlemeler sonucunda öğrenci ilerleme gösteriyorsa bu öğrenci için gerekli önlemlerin alındığını gösterir. Öğrenme güçlüğü ile ilgili günümüze kadar yapılan tanımlarda belirtilen ortak özellikler öğrenme güçlüğü anlamamızda bize yardımcı olabilir.

Özel Öğrenme Güçlüğü;

- Merkezi sinir sisteminin düzensiz gelişimi veya işlevinden kaynaklanıyor olabilir.
- Hayat boyu sürececek bir durum olabilir.
- Okuma, yazma matematik ve dili içeren akademik alanları etkileyebilir.
- Yetenek (zekâ)-başarı ayrımı tarafından tespit edilir.
- Herhangi bir yetersizlik (zihinsel, işitme ve görme gibi) veya olumsuz çevresel koşullardan (nitelsiz öğretim, olumsuz ekonomik koşullar, dil ve kültürel dezavantajlar) kaynaklanmaz.

Özel Öğrenme Güçlüğü Olan Öğrencilerin Özellikleri;

Dikkat

Öğrenme güçlüğü olan öğrencilerin bir görevle meşgul olma ve sürdürme süreleri sınırlıdır. Bu nedenle becerilerde acıcılık kazanmada problemler yaşarlar.

Bellek

Öğrenme güçlüğü olan bireyler hem kısa hem de uzun süreli bellekte bilgiyi işlemede sıkıntı yaşarlar. Bu durumda öğrenme güçlüğü olan bireyler görevi yaparken herhangi bir zor durumla karşılaştıklarında veya dikkatleri dağıldığında görevi yerine getirmeme şeklinde kendini gösterir.

Koordinasyon Stratejilerinde Yetersizlik

Koordinasyonu sağlayan üst biliştir. Üstbiliş ise öğrencinin bir görevi etkili şekilde yapması için gerekli olan beceri, strateji ve kaynakların farkındalığıdır. Öğrenme güçlüğü olan öğrenciler koordinasyonu sağlayan alanlarda yani kendiliğinden oluşan zihinsel etkinlikleri düzenlemede, ilişkilendirmede ve erişimde, uygun stratejiler hakkında fikirleri olsa da onları kullanmada, kendini düzenlemede sıkıntı yaşarlar.

Denetim Odağı

Denetim odağı öğrencilerin akademik sonuçlarının nedenlerini açıklama yoludur. Öğrenme güçlüğü olan öğrenciler uygun denetim odağına sahip olamadıkları için, sık sık başarılarını kendileri kontrol edemedikleri dış etmenlere (şans veya sınavın kolay olması) başarısızlıklarını ise iç etmenlere (yeteneksizlik veya görevin zorluğu gibi) bağlayabilirler.

Öğrenilmiş Çaresizlik

Öğrenme güçlüğü olan öğrenciler ne kadar çabalarsa çabalasınlar başaramayacaklarına inanırlar. Hatta daha göreve başlamadan "ben yapamam ki" ifadesi öğrenme güçlüğü olan öğrenciden duyduğumuz ifadelerden biridir.

Kaynakça;
Öğrenme Güçlüğü Sınıf İçi Eğitim Seti; Set1 Öğrenme Güçlüğü hakkında Temel Bilgiler ve Uygulamalar Editör Emine Rüya Özmen

Engelli Bireylerin Bağımsız Yaşam Hakkı ve Kişisel Asistanlık

Hazırlayan
Gözde UZUN
Özel Eğitim Öğretmeni

Türkiye, Engelli Haklarına İlişkin Sözleşmeyi imzalayan ilk ülkelerdendir.

Sözleşmenin Türkiye’de yürürlüğe giriş tarihi 28 Ekim 2009’ dur. Bu sözleşmenin amacı, engellilerin tüm insan hak ve temel özgürlüklerinden tam ve eşit şekilde yararlanmasını teşvik ve temin etmek ile insanlık onurlarına saygıyı güçlendirmektir.

Bağımsız yaşam felsefesi, engelliliğin sosyal modeline dayanmaktadır. Bu model, sorunun bireyin sahip olduğu farklı özelliklerinden değil, toplumun engelli bireylerin gereksinimlerine göre düzenlenmemesinden kaynaklandığını savunur. Bağımsız yaşam felsefesi, engelli bireylerin gereksinim duydukları desteği aldıklarında toplumun diğer bireyleri gibi kendi yaşamları hakkında söz sahibi olabileceklerini öne sürer. Böylece engelli bireylerin özerk olabileceği ve herkes gibi nerede, kiminle ve nasıl yaşayacaklarına dair kendilerinin karar alabileceklerine vurgu yapılmaktadır. Bağımsız yaşam hakkının engelli bireylere tanınması ve uygulanması durumunda kendi yaşamları üzerinde söz sahibi olabilecekler ve kendi kaderlerini kendileri tayin edebileceklerdir.

Bağımsız yaşam, engelli bireylerin her şeyi kendi başlarına yapabilmeleri anlamını taşımaz. Yaygın görüşün bu olmasına rağmen bağımsız yaşam engelli bireylerin kendi hayatları hakkında karar alabilmeleri anlamını taşır.

Sözleşmenin genel ilkeleri şunlardır:

- a) Kendi seçimlerini yapma özgürlükleri ve bağımsızlıklarını da kapsayacak şekilde, kişilerin insanlık onuru ve bireysel özerkliklerine saygı gösterilmesi;
- (b) Ayrımcılık yapılmaması;
- (c) Engellilerin topluma tam ve etkin katılımlarının sağlanması;
- (d) Farklılıklara saygı gösterilmesi ve engellilerin insan çeşitliliğinin ve insanlığın bir parçası olarak kabul edilmesi;
- (e) Fırsat eşitliği;
- (f) Erişilebilirlik;
- (g) Kadın-erkek eşitliği;
- (h) Engelli çocukların gelişim kapasitesine ve kendi kimliklerini koruyabilme haklarına saygı duyulması.

Bağımsız yaşam hakkının uygulanabilmesinde kişisel asistanlık sistemi önemli yer tutar. Amerika, Almanya, İsviçre, İtalya, İngiltere, İrlanda, Japonya, İsveç, Finlandiya, Norveç, Slovenya ve Yunanistan'da uygulanan kişisel asistanlık sisteminde, engelli bir bireye fiziksel ya da sosyal anlamda destek verecek bir kişinin ücretli olarak görevlendirilmesi söz konusudur. Bu destek sayesinde engelli birey resmi olmayan desteklere (arkadaş, akraba, ebeveyn vb.) bağımlı kalmadan, okul, iş, sosyal yaşamdaki etkinliklere tam katılım sağlayabilecektir.

Kişisel asistanlık biçimleri farklılık gösterebilse de onu diğer kişisel asistanlık türlerinden ayıran belirli unsurlar vardır:

(i) Kişisel asistanlık için finansman, kişiselleştirilmiş kriterler temelinde sağlanmalı ve insana yakışır istihdam için insan hakları standartları dikkate alınmalıdır. Finansman, gerekli her türlü asistanlığın ödenmesi amacıyla engelli kişi tarafından kontrol edilecek ve bu kişiye tahsis edilecektir;

(ii) Hizmet, engelli kişi tarafından kontrol edilmelidir: Engelli kişi, hizmeti çeşitli sağlayıcılardan sözleşmeyle alabilir veya bir işveren olarak hareket edebilir. Engelliler, kendi özelleşmiş hizmetlerini tasarlama, yani hizmetin kim tarafından, nasıl, ne zaman, nerede ve ne şekilde sağlanacağına karar verme ve hizmet sağlayıcıları eğitme ve yönlendirme seçeneğine sahiptir.

(iii) Kişisel asistanlık, bire bir ilişkidir: Kişisel asistanlar, kişisel asistanlığın sunulduğu kişi tarafından işe alınmalı, eğitilmeli ve denetlenmelidir. Kişisel asistanlar, kişisel asistanlıktan yararlanan kişinin tam ve özgür rızası olmadan paylaşılmamalıdır.

(iv) Hizmet sunumunun öz yönetimi: Kişisel asistana ihtiyaç duyan engelli kişiler, yaşam koşulları ve tercihlerine göre hizmet sunumu üzerindeki kişisel kontrol derecelerini özgürce seçebilirler.

Engelli Kadın Derneği, Nisan 2021’de, AB desteği ve Avrupa Bağımsız Yaşam Ağı (ENIL) ortaklığıyla “Engelli Bireylerin Bağımsız Yaşamı ve Topluma Dâhil Olması İçin Kilit Bir Araç Olarak Kişisel Asistanlık” projesini başlatmıştır. Haziran 2022’de biten proje, Türkiye’de yaşayan engellilerin bağımsız yaşam ve kişisel asistanlık konularında bilgilendirilmesini ve Türkiye’de kişisel asistanlığın gelişiminin desteklenmesini amaçlamıştır. Proje faaliyetleri bağımsız yaşam felsefesine farklı bir bakış açısı sunmuş ve kişisel asistanlığın bilinirliğini arttırmıştır. Proje, Türkiye’deki bağımsız yaşama ilişkin süregelen ve devam edecek olan savunuculuğa pek çok katkı sunmuştur.

Özetle, bağımsız yaşam kimseden destek almadan yaşamak anlamına gelmemektedir ve kişisel asistanlık sistemi, bağımsız yaşamın çok önemli bir aracıdır. Türkiye’de kişisel asistanlık sisteminin uygulama alanları, çerçevesi ve işlevselliğinin ne olduğu bilinmemektedir. Türkiye’de, “Bağımsız Yaşam Hakkının Durumu” raporunun sonuç ve değerlendirme bölümünde şu öneri yer almaktadır: “Kişisel asistanlık üstüne pilot bir uygulamanın tasarlanması ve hayata geçirilmesi bağımsız yaşam hakkının teminine dair ihtiyaçların ve uzun vadeli yol haritasının belirlenmesinde faydalı bir deneyimi ortaya koyacaktır”.

Kaynakça

- 1.Gençöz T. ve Ünal B., (2018) “Engellilerin Bağımsız Yaşayabilme ve Topluma Dahil Olma Hakkı : Ayrışma-Bireyleşme Süreci ve Psikolojik İyilik Hali, Türkiye Klinikleri.
- 2.Ratzka, A. (2004). Model National Personal Assistance Policy, TheIndependentLivingInstitute.
- 3.Yavuz B. (2021)., “Türkiye’de Bağımsız Yaşam Hakkının Durumu”.www.enkad.org/Kategori/pakt/ (10.10.2022)
- 4.Engellilerin Haklarına İlişkin Sözleşme: <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2009/07/20090714-1.htm>